

GIÁ BÁN

ĐỒNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm 6000	6300
Sáu tháng 3.000	4.500
Ba tháng 1.500	2.300

Khi báo phải trả tiền trước.
Thư và quảng cáo gửi cho M. TRAN-DINH-PHIEN, 41 đường Quảng-cao, phố Hàng, Hà Nội.

TIENG-DAN

La Voix du Peuple

Mỗi tuần xuất-bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

BÁO-QUẢN
Số 12, đường Hàng-Bạc, Hà
Nội - Điện thoại số 13
Giấy - Báo: TIENG-DAN 101

**Không có cái
trở lực gì ngăn
được lòng nhiệt
thành.**

5977 1221
HANOI
24 6 4848

CÁI GƯƠNG 'TỰ' HỌC

Hiện xã-hội ta, nói đến việc học, thì làm đều đáng phần nân: phần nân về qui luật bản chế, từ đệ khố tìm được cái học phổ thông; phần nân về công bằng trung đẳng cao đẳng mà chỉ làm công việc làm thuê kiếm gạo; phần nân về người có tư chất học mà không chỗ học cho thành một người văn học trừ thuật xứng đáng, ngoài ra học phí nhiều, sách vở tài liệu không đủ v. v. . .

Những điều phần nân trên, chúng ta thường nghe. Muốn bỏ cửu chử khuyết điểm đó, rất trông chánh phủ mở mang đường giáo dục thể nào cho được phổ cập và hoàn thiện. Kỳ giả chỉ xin nói riêng về một số ít tức là hạng thiếu niên có tánh chất thông minh ham học, đã học đến lớp trung đẳng mà vì duyên cớ gì, bỏ dở sự học kia mà thôi.

Hạng này ở xã ta ngày nay muốn học nữa thì vì lẽ riêng không sao theo dõi cho đến nơi đến chốn, muốn tìm việc làm thì không ai dùng, mà muốn dời ra nghiệp khác thì cái công học trước bỏ phí rất ướng, dở dang thay! như vậy mà không tìm được một cách tự lập lấy mình, không phải là hèn lảm sao?

Người xưa có nói: « Chi ở bậc cao thì may được bậc trung; chi ở bậc trung, rút cục sẽ sa xuống bậc thấp » (高者下, 中者下, 下者下). Cái hạng kỳ giả nói trên, ở xã-hội ta tức là bậc trung, nếu gặp cảnh đó mà không có lòng lớn thỏ, không có chí kiên nhẫn, hẳn tới một bước nữa, thì tất nhiên một ngày một sa sụt mà trở thành người hèn, đáng tiếc biết chừng nào! Vậy mà nhiều kẻ có lòng tự túc, không ngó lên trên, cứ so xuống mà nói rằng: Học như mình đã là bậc khá rồi, hiện những hạng làm việc và viết báo viết sách kia, cũng một lớp như mình, mình lười gì không kiếm việc mà làm như họ... Câu nói ấy như vì sinh nhai một cá nhân thông thường thì không đáng trách, bằng nói về một nhà học giả mà có lòng giúp ích cho nhân quần, thì cách hèn rùn thối sức kia, đáng cho là người vô chí, không biết trông theo gương tự lập của người xưa.

Cái gương tự lập thể nào? Trước nay những bậc danh nhân trên lịch sử Đông, Tây, gần có phải toàn là người gặp

CHUYÊN ĐỜI

Có tật dứt mình

« Có tật dứt mình » là câu tục ngữ ta thường nghe, mà thật là một câu khá thâm thúy. Thật ra thì tật là thói quen, thói quen thì khó bỏ, nhưng nếu có chí quyết tâm, thì tật cũng có thể dứt được. Tuy nhiên, việc này không dễ dàng, nó đòi hỏi sự kiên nhẫn và sự cố gắng không ngừng. Nếu một người có một tật xấu, họ cần phải nhận thức rõ ràng rằng tật đó đang ảnh hưởng như thế nào đến cuộc sống của họ. Sau đó, họ cần tìm kiếm những cách thức để thay đổi thói quen xấu đó. Điều này có thể là thông qua việc học tập, rèn luyện, hoặc nhờ sự giúp đỡ của người khác. Quan trọng nhất là phải có sự kiên trì và lòng quyết tâm, bởi vì việc bỏ tật không thể đạt được trong một sớm một chiều.

VAN-VAN

Vịnh đá bùa

(Tiểu đề thầy phù thủy có vẻ huyền ảo trên ma quái)

KHO CHUYÊN

Thư tay... (Nội dung chi tiết về kho chuyên)

Người xưa có nói: « Chi ở bậc cao thì may được bậc trung; chi ở bậc trung, rút cục sẽ sa xuống bậc thấp » (高者下, 中者下, 下者下). Cái hạng kỳ giả nói trên, ở xã-hội ta tức là bậc trung, nếu gặp cảnh đó mà không có lòng lớn thỏ, không có chí kiên nhẫn, hẳn tới một bước nữa, thì tất nhiên một ngày một sa sụt mà trở thành người hèn, đáng tiếc biết chừng nào! Vậy mà nhiều kẻ có lòng tự túc, không ngó lên trên, cứ so xuống mà nói rằng: Học như mình đã là bậc khá rồi, hiện những hạng làm việc và viết báo viết sách kia, cũng một lớp như mình, mình lười gì không kiếm việc mà làm như họ... Câu nói ấy như vì sinh nhai một cá nhân thông thường thì không đáng trách, bằng nói về một nhà học giả mà có lòng giúp ích cho nhân quần, thì cách hèn rùn thối sức kia, đáng cho là người vô chí, không biết trông theo gương tự lập của người xưa.

VIỆC THẾ GIỚI

LỜI DẶNG NGÔN VÉ THỜI CUỘC CỦA MỘT NHÀ VĂN HỌC ANH

Cuộc chiến loạn 10 năm ở Viễn đông

Tên Dán quốc báo sau có đăng một bài dự ngôn cuộc biến động thế giới trong khoảng 50 năm của nhà văn học Anh Oscar Wilde chép trong Thông tấn Đông Kinh, trong đó nói cuộc thế biến động trong 10 năm tới đây, đại khái nói năm 1956 thì người Nhật đại cử binh chiếm Bình-lâm, lập thành một nước « Môn-châu-trở-rồi » thứ hai, năm đó quân chính quyền, loạn cuộc Trung quốc nội loạn lung tung, thế lực Nga đã trên đời.

Năm 1956, vì triết lý thế biến cuộc lữ chuy hàng Nhật ở toàn quốc Trung hoa, người Nhật kéo đại quân xâm phạm Nam Kinh và các tỉnh miền nam, lúc đầu xuất quân được thắng lợi, người Nhật đức ý làm.

Năm 1957, quân Nhật bị trận đại kịch không thể vận hồi được, là Nga và Trung quốc không quân « đổ » thừa chấp không quân, vây đánh Đông Kinh và Đại bản, đặc biệt bom thả như bom nguyên tử, nội địa Nhật nhiều nơi bị cháy tan. Lúc quân Nhật ở Trung hoa, cuộc hỗn loạn không phải tại nơi chiến trường mà lại đã chiến ở bên kia.

Năm 1958, quân Nhật xâm ở Trung hoa địa bị bệnh dịch, thành ra trong khoảng « đại khủng hoảng », lần lần triết lý, quân Trung-hoa đuổi đánh giới chửi rất nhiều. Người Mỹ mượn cái tiếng báo họ hóa bình ở Thái bình dương, trước tình công thủ « đống anh em họ anh em » đã đi phá với Nhật. Hai quân Nhật Mỹ đánh nhau rất kịch liệt, hai bên hư hại rất nhiều.

(Xem qua trang 2 cột 1)

CÁI-CHÍNH VÀ BÒ-CHÍNH

Lời... (Nội dung chi tiết về cái-chính và bò-chính)

MƯỜI ĐIỀU CỦA MỘT NGƯỜI VỢ Ở NƯỚC Ỡ

- I - Thương chồng trên hết mọi sự, cũng hết sức thương người. Nhưng phải nhớ rằng nhà là nhà của chồng chứ không phải của người.
- II - Xem chồng như người khách sang, như người bạn quý, như người bạn như người bạn đã tỏ những nỗi buồn rầu nhỏ mọn trong đời. Nếu tránh được người bạn ấy thì sống nên tránh.
- III - Nhà cửa phải có ngăn nắp. Mỗi khi chồng đi đâu về thì rửa bát rửa chén.
- IV - Chớ nên chiêm bùa hoặc niệm chú trong nhà, vì một khoảng vữa đỏ và chớ thành tình dâm cho con út được yên.
- V - Con cái phải che giấu về; mình cũng phải che giấu về. Như thế chồng nhìn mình thì phải cười, mà đi xa thì phải nhớ đến mình.
- VI - Nếu biết rằng mình lấy chồng không phải vì giàu nghèo. Nếu lấy ở mọi người đều bố chồng mình, mình cũng không nên bất chước theo.
- VII - Nếu chồng còn có mẹ thì phải hết lòng thương yêu và hết sức giúp đỡ bà.
- VIII - Chớ nên ham muốn những điều không thể được, mình làm cho mình thành người có lỗi, là sống sướng rồi.
- IX - Nếu có đến biến gì xảy đến thì cứ điềm tĩnh, chớ ngó lòng oán chi, cứ tin cậy nơi những điều huyền diệu của trời.
- X - Nếu chồng đi xa, phải đợi. Nếu chồng bỏ mình, mình cũng đừng bỏ, rồi có ngày chồng sẽ trở lại mà khoe nơi mình.

VIỆC TRONG NƯỚC

NGHỆ - TỈNH

Món nợ dân cây

Mấy năm gần đây bà con dân cây ở hạt Nghệ-Tĩnh chẳng may bị buổi thiên tai hạn hán dồn dập kế tiếp, gia đình phải trốn biển động, kinh tế khủng hoảng, đường sinh hoạt khó khăn, thật khó kiếm ra đồng tiền. Nhờ có nhà băng HỢP-TỔ-NÔNG-DÂN-ngân-kho cho vay giúp vốn, nhiều nhà có vay mà làm vốn cây. Song cái món nợ đó, đem qua một phần thì sinh như đẻ, mà cái lời lãi khổ đái trước, thì nào có nhẽ được đâu!

Tới hiện giờ, món nợ ấy lại bủa ra nặng nề, là vì dân cây Nghệ-Tĩnh bị dồn dập mấy năm mất mùa liền nhau, nhiều nhà không trả được vốn, số tiền lời bằng năm bằng nóp, hết hạn cây triển hạn khai, lấy lãi lời để quá số rồi, lại thêm thời giá bạc bảy giờ tới bảy quan ba tiền, (lúc vay thì bạc có năm quan), nhà quê phần nhiều mua bán hàng tiền, nếu bảy giờ có bán trâu bò ruộng đất mà trả một vốn để nếu vốn rưỡi, khổ biết chừng nào!

Cái giá bạc cao, nó làm bại cả dân cây rất khổ. Nếu không trả được vốn, cứ hạn nợ lãi, lần ngày chông chập, ít nhiều nhà phải lịch hoàn, tăng tiền cơ nghiệp, thương thay!

CÁI-CHÍNH VÀ BÒ-CHÍNH

Lời... (Nội dung chi tiết về cái-chính và bò-chính)

Họa cho đại ghê gớm!

Nghệ-an. — Ở làng Kim-lý thuộc tỉnh Vạn-phân phủ Diên-châu, từ tháng bảy năm nay tới giờ, có nhiều chỗ đại căn người không ngày nào không đánh được chó dại, mà cũng không ngày nào chó dại không cắn người.

Cứ theo mấy ông lão người làng ấy thuật chuyện, thời chưa đầy một tháng nay mà trong làng ấy đánh được non ba mươi con chó dại, người trong làng lớn hơn hai mươi người bị chó dại cắn, chẳng biết điều trị có khỏi họa hay không.

Lại có một chó dại rất ghê gớm, ngày thì kiếm nơi kín nằm, đến thì ra cắn người cắn chó, nó cứ người theo đánh thì lại leo lên cây lên nhà trốn mất, thật là khó trị quá!

Mong rằng các nhà chuyên trách số thú y, đặc ý đến, mà thí hành phương pháp gì, để trị cái họa thú cuồng ấy, hay ai có phương thuốc gì hay, cũng nên mau mau đem truyền bá để trị bệnh chó dại căn này cho bà con.

Phi-Hồng

PHÂN - ĐỐI NHÀ BĂNG ĐÔNG-DƯƠNG

Gần đây các nhà buôn trong Nam đông đều đi về tỉnh phần đối nhà băng Đông-dương. Ở Trung kỳ và Nam kỳ, nhà băng đổi với các nhà buôn cũng eo hẹp hơn trước, như học phí không có xu lời nào, gói học trả nơi này nơi khác thì tiền học bổng cao lắm, tiền thi cũng cao, còn gói tiền tây (compte franc) thì lời cũng rất là hơn trước.

Nhà băng Đông Dương nên nơi tay thế nào với?

Một nhà buôn Trung kỳ lại kể

Trả cho V.C. Chấn Mẫn từ Kỳ yển ở châu 1.00

Cấp cho đoàn trưởng giáp việc 1.00

Cấp cho người giữ đầu 1.00

Cấp cho người giữ chân 1.00

Cấp cho người giữ tay 1.00

Trả cho Nguyễn-Trực (vào cửa đầu) 3.00

Hợp cộng số chỉ: 50542

Chỉnh số 163 người đảnh, thu mỗi người 5000 thành 815000.

Lợi có tiền học lợi bình đều và tương đương

Tiền lãi thu được: 62750

Chỉnh nạp 46777

Học phí tăng trưởng 24.20

Phong phú và tiền chi tiêu chung cả tổng 7.20

Mua báo Thanh-Nghệ-Tĩnh (3 số) 3.00

Phụ phí bất chi (百分之二) 1.00 (3)

Đóng địa thu mua hương: Cứu phẩm Sài-Dục, lý trưởng V.C. Hào, ủy lý trưởng V.C. Diệm môn thối, Đoàn trưởng Sài-Dục Hương lâm 12.00

LÀ-SƯƠNG, Phạm-Thư (đội quá không thu được đồng tiền thu cho) 6.00

Tổ lý trưởng đồng niên 42.00 (1)

Cấp cho Thủ phủ cảnh sát địa phương 1.00

Tiền lãi chi tiêu 18.00 (2)

Hợp cộng số chỉ: 50542

"Đàn chi thu 50, các ông mới đi (lịch quan địa phương khi phải bỏ sang, và vào rồi lại phải trình lại.

Bằng theo cách ông lý trưởng thì học ngân hai tiền cũng chẳng quá, số gì 121500 là số chi một bia!"

T. D

(1) Các ông mới Phải 2 môn tiền lý trưởng là vì điều phải cấp giáp cho đảnh 11500, vì người có ruộng là người giữ đất, nên sau số này mới giúp đảnh.

(2) 5 người với tư sự, thu thuế mỗi tháng một tiền, nên tổng số người tiền 2500 thành 125000.

3 Thợ thủ công cũng như thợ đảnh có mỗi trăm mất 1500.

Có phải lệ làng không?

Tôi tên là Trại-Lâm, thôn Ngọc tâm, tổng Vạn-lâm, phủ Đức-thọ, eo việc sao này nên qui báo đảnh cho:

Sáng ngày 30 tháng 7 ta, chúng tôi chèo cái chày thuyền vào khe Lang (thuộc thị Đông-lưu, Yên-vương) chèo tới, lấy dưới đáy khe. Lúc đi qua cái đập làng Thượng-lưu (tổng Lai-thạch) không có việc gì trở ngại. Cũng tưởng như mọi năm, nên cả an tâm chèo tới vào khe trong núi. Không ngờ, lúc trở về thì hai bên bờ khe và trên đường đập đập đống đống người cầm gậy rựa, ra vì hung tợn, đứng đều là một người thường gọi là ĐỒ-ĐỒNG tên là Trần-Tào cầm cờ ra lệnh cho bọn kia giữ thuyền và cướp lấy chèo chèo tới lại. Những thuyền bị giữ là: hai thuyền của ông Đái-Diễn, người ở Yên-thạch (tổng Lai-thạch), hai thuyền của người Thành lương (tổng Vạn-lâm, phủ Đức-thọ), hai thuyền của Phan-Bến, người Thôn Hòa và một thuyền của ông Chủ sự Thái-Châu, người thôn Ngọc tâm (đều thuộc xã Vạn-lâm, tổng Vạn-lâm) và thuyền tôi. Kì vậy chăng? Giữa tình thế như thế? Chúng tôi ngờ ngợ thì rồi đến đống rựa sao cả. Hỡi, thì chỉ nghe chúng nó bảo rằng: « Cái đập này làng đã giao cho chúng tao, ai muốn qua phải có tiền. Là làng đã định: có một thuyền phải trả một ngàn một ngàn tiền. Trả toàn một ngàn hai bốn thì được qua đập mới đến khi nào nước cạn mới thôi; lấy

(Xem qua trang 2 cột 2)

SỮA NESTLÉ HIỆU CON CHIM SỨC KHỎE CỦA TRẺ CON NHIỀU CHẤT BỔ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp

Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ sinh và các nhà thương binh...v.v....

ở Trung-Kỳ, Bắc-Kỳ và Cao-Mên

đã từ lâu năm và cả năm 1933 nữa.

Xin mời các quý ông, quý bà, quý cô... Manteau blag Peluche... 1 Bộ quần áo tây mùa rét...

Bán đấu giá ruộng đất

Đến ngày 28 tháng 10 tây năm 1933 tức là ngày 10 tháng 9 âm lịch... 1/ Sở Học 4472m²

- 1/ Sở Học 4472m²
2/ Sở Kỹ-Tại 2408m²
3/ Sở Canh-Ly 2436m²
4/ Sở Canh-Buồm 2288m²

Đã giá: tất cả bốn số ấy: 1090\$00

Quan TRƯỞNG TÒA kỳ tên

(1) Quyền điều lệ bán ruộng kỹ niệm này đã ở phòng quan Chương Lễ Qui-nhơn...

ĂN GẠO, KHỎI PHẢI TRÀ TIỀN

Xin chào tất cả dưới đây thì rõ... Thêm Bazar, thêm thuốc bắc, thêm tạp hóa... Viên đá Mông

VIÊN ĐÁ MÔNG... Giáo dục... Mông... Số 31

Vừa đi vừa trông ra chúng quanh, liền đến nơi có cái chòi... Viên đá Mông

LUẬT-BÌNH HOÀNG-VIỆT

(Tiếp theo) TIẾT THỨ BA... Điều thứ 29. - Tiết một là lấy tất cả tài sản của người phạm tội...

NIỆT-BÀN-TẬP-CHI

Ông Nguyễn Văn Lương ở đường Verdun số 27 Saigon mới cho bán báo hay rằng: ngày 15 Octobre 1933 Niết Bàn Tập Chi ra đời.

KINH CAO ĐỘC GIÀ

Văn - Học - Tuân - San... Muốn cho vừa lòng độc-già, nên số 3 này tăng lên 40 trang và sắp đặt việc in tại Huế...

LỜI CẢM TẠ

Chúng tôi xin cảm ơn các Cụ, các Ông và các Bà, để có lòng chu đáo... NGUYỄN-MÀU-CỬ Travaux Publics Quảng-Ngãi

TIẾT THỨ TƯ

Điều thứ 30. - Khi nào tịch tất cả tài sản của người phạm tội... Điều thứ 31. - Khi nào tịch những tang vật...

ĐẦU BÓI BRILLANTINE

Đầu bói BRILLANTINE chỉ từ chưa bụi... VINH HƯNG - TƯỜNG - VINH

CÙNG ÔNG LÊ TAT-GIANG

CHỦ HIỆU MINE-GIANG... Xin ông sớm sẵn gửi tiền thuốc Hải - Ngọc - Đường ra cho...

THUỐC CHỮA BỆNH CHÓ ĐẠI

Cần cụ HỒ QUYNH, rất hiệu nghiệm... VINH-HƯNG-TƯỜNG

NIỆT-BÀN-TẬP-CHI

Ông Nguyễn Văn Lương ở đường Verdun số 27 Saigon mới cho bán báo hay rằng: ngày 15 Octobre 1933 Niết Bàn Tập Chi ra đời.

KINH CAO ĐỘC GIÀ

Văn - Học - Tuân - San... Muốn cho vừa lòng độc-già, nên số 3 này tăng lên 40 trang và sắp đặt việc in tại Huế...

LỜI CẢM TẠ

Chúng tôi xin cảm ơn các Cụ, các Ông và các Bà, để có lòng chu đáo... NGUYỄN-MÀU-CỬ Travaux Publics Quảng-Ngãi

TIẾT THỨ TƯ

Điều thứ 30. - Khi nào tịch tất cả tài sản của người phạm tội... Điều thứ 31. - Khi nào tịch những tang vật...

ĐẦU BÓI BRILLANTINE

Đầu bói BRILLANTINE chỉ từ chưa bụi... VINH HƯNG - TƯỜNG - VINH

CÙNG ÔNG LÊ TAT-GIANG

CHỦ HIỆU MINE-GIANG... Xin ông sớm sẵn gửi tiền thuốc Hải - Ngọc - Đường ra cho...

THUỐC CHỮA BỆNH CHÓ ĐẠI

Cần cụ HỒ QUYNH, rất hiệu nghiệm... VINH-HƯNG-TƯỜNG

HỘI VẠN-QUỐC TIẾT-KIỆM

HỘI HIỆP-DŨN NƯỚC-DANH PHÁP... Dưới quyền hướng-dẫn của Chính-phủ Đông-Pháp... Muốn lập vốn... Muốn lập tư-bản...

GIẢI-HUYẾT-ĐỘC P. D. Đ.

CHUYÊN TRỊ: Đau xương, Nhọc gân, Tê bại, Mệt mỏi, Ghé chốc, Máy đay... Nhà bảo-chế PHAM-DOAN-ĐIEM Tourane (Annam)

Dùng sữa "LE GOSSE"

SỮA «LE GOSSE» rất bổ cho tất cả mọi người: có nhiều chất kem (Crème) rất tinh khiết. Bao thầu cho Nhà-nước năm 1932-1933... ÉTABLISSEMENTS MORIN FRÈRES HUE - TOURANE - QUINHON

plumes & poils n°1 échappent pas aux cartouches GEVELOT SOCIÉTÉ FRANÇAISE DES MUNITIONS

Bà Thuýn nói sơ mấy câu mà khươi cho Tôn-Võ cái mới sục xel... Bà Thuýn ngồi trên hòn đá băng... Viên đá Mông

ngồi, ai nấy đều lấy làm vui, song cái cảnh vui ấy đến rồi thì không có hứng gì... Viên đá Mông

